

צ"ע 1 חלק 2.

מסלול

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פ ר ו ס ו ק ו ל

ישיבת הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסדרות הציונית העולמית
יום ג', ו' באייר התשמ"ג - 19.4.1983
(בשעה 14:30)

נכחו : חברי הוועדה - השרים : ש. ארליך - יו"ר,
ז. המר, ד. לוי,
י. נאמן, מ. נסים,
מ. צפורי.

נציגי ההסדרות הציוניות: א. אביחי, מ. דרובלס,
ר. ויץ, א. כץ.

נעדרו : חברי הוועדה - השרים : י. ארידור (בחו"ל),
מ. ארנס.

נציגי ההסדרות הציוניות: ע. לוינסקי, מ. ריבלין,
י. שפירא, א. תבין.

מ. דקל	- סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
חה"כ ח. פורת	-
ת. גריזים	- המנהל הכללי, משרד המדע-והפיתוח
א. וינר	- המנהל הכללי, משרד הבינוי-והשיכון
מ. שמיר	- מנהל מינהל מקרקעי ישראל
גב' ב. אבלין	- משרד הבינוי-והשיכון
גב' פ. אלבק	- משרד המשפטים
א. בן-אבו	- לשכת סגן ראש הממשלה ושר הבינוי-והשיכון
א. בראון	- משרד הבטחון
ז. ברקאי	- משרד הבינוי-והשיכון
ע. גורן	- משרד הבינוי-והשיכון
י. דקל	- החטיבה להתיישבות של ההסדרות הציוניות העולמית
א. זייף	- לשכת סגן ראש הממשלה ושר החקלאות
ר. חקלאי	- משרד האוצר
ש. יהלום	- משרד החינוך-והתרבות
נ. יניב	- משרד החקלאות
ד. לב	- לשכת שר המדע-והפיתוח
ע. לבל	- לשכת סגן ראש הממשלה ושר הבינוי-והשיכון
י. לורן	- משרד המדע-והפיתוח
ק. מלכא	- לשכת סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
י. מרגלית	- משרד הבינוי-והשיכון
אל"מ ד. סתו	- צ.ה.ל.

צור/.

בפרוטוקול זה 52 דפים.

רשמי: 1-18 37-42
18-37

- א. צור - לשכת סגן שר החקלאות לענייני
התיישבות
א. שבות - משרד המדע-והפיתוח
ע. שפירא - משרד החקלאות

א. לישנסקי - מזכיר הוועדה

א. א. א.

סדר היום : הת/49. יתיר - שינוי החלטות

הת/50. תשלום "היטל השבחה" לוועדות
המקומיות של יישובים יהודיים
ביהודה-ושומרון

הת/51. א. פעילות משרד הבינוי-והשיכון
בנושאי התיישבות בשנת-התקציב
החולפת ומגמות פיתוח של
המשרד ביהודה-ושומרון, בבקעת
הירדן ואזורי-התיישבות אחרים
- בשנת 1983/4

ב. בדיקה מקצועית לשם הקמת
יישוב

הת/52. אורנית-צמרות - יישוב בבניה
פרטית

הת/53. ברוכים - יישוב עירוני או
קהילתי

הת/54. דיר-קלע - יישוב עירוני או
קהילתי

הת/55. רס-כרכר - נ.צ.מ. 170/150

הת/49. שינוי החלטות מס. הת/20 והת/47 בענין חירכת יתיר

סגן רה"מ ש. ארליך:

מורי ורבותי, אני פותח את ישיבת הועדה. שר הבינוי והשיכון וסגן ראש הממשלה נמצא בדרך, כל רגע הוא יגיע. אנו נפתח בסקירה שלו, אבל לפני שהוא בא, כדי לא להפסיד זמן, יש לנו תיקון החלטה. מר זייף יציג זאת, בבקשה.

מר א. זייף:

אנו מציגים כאן בקשה לתיקון החלטה של ועדת שרים הת/20 והת/47 בנושא הישוב חירכת יתיר בדרום הר-חברון, ישוב קהילתי של התאחדות האיכרים. בהחלטה הקודמת נאמר, שהתשתית לראש השטח בישוב הזה תנתן ע"י המדינה. בסיכום עם הגורמים המיישבים - המחלקה להתיישבות ומשרד הבינוי והשיכון, מובאת פה החלטה, שתקדם את הבניה של הישוב, שמתעכבת שנתיים. ההצעה אומרת: "בהתחשב בתנאים הקשים במיוחד להקמת הישוב חירכת יתיר, והחיוניות בהקמתו, הועדה רושמת לפניה הודעת משרד הבינוי והשיכון והמחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית, כי בנוסף לתשתית לראש השטח, תנתן ע"י המוסדות הנ"ל, כמשותף, כל התשתית הפנימית ובניה ל-30 המשפחות הראשונות". זה מסוכס על דעת שני הגורמים.

סגן רה"מ ש. ארליך:

זה סיכום פורמאלי והועדה מאשרת.

הת/50. מס השבחה

מר מ. שמיר:

אני מקווה שההצעה מונחת לפניכם. הצעתנו היא להעתיק את אותו הסדר הנמצא בתחום מס השבחה בישראל, לגבי הישובים היהודיים ביהודה ושומרון ולשלם למועצות המקומיות את ה-10% שהמנהל משלם למועצות המקומיות בישראל.

השר מ. ציפורי:

הן משלמות למנהל?

מר מ. שמיר:

לא, המינהל משלם למועצה המקומית.

השר מ. ציפורי:

תסביר למה הכוונה כאן בדיוק?

מר מ. שמיר:

בישראל משתלם היטל השבחה, עפ"י חוק. מינהל מקרקעי ישראל, במסגרת חוק זה, משלם לרשות המקומית 10% מתוך תקבוליו, לצרכי תכנון ופיתוח.

השר מ. ציפורי:

זה כסף שנגבה מאלה שמקבלים את הקרקע? איך זה? האם המתיישב שמשלם בשביל הקרקע שקיבל מהמינהל, זה הולך על גבו? מה מקור הכספים האלה? האם המתיישב יצטרך לשלם יותר וחלק מזה ילך למועצה המקומית?

מר מ. שמיר:

זה לא שהמתיישב יצטרך לשלם יותר, אלא אנו מציעים, שמכל הכנסות המינהל, במסגרת הרשויות המקומיות ביהודה ושומרון, 10%

יוחזרו למועצות המקומיות לצורך פיתוח ותכנון.

השר מ. ציפורי:

אילו הכנסות יש למועצות האזוריות במסגרת

המינהל?

מר מ. שמיר:

מדובר על הכנסות המינהל משיווק הקרקעות, במסגרת

הרשויות המקומיות. הכוונה להפריש מזה 10% לטובת הישובים.

מר מ. דקל:

המינהל יקבל 10% פחות. 90% ישארו לו. 10% הוא

יעביר למועצה.

מר ר. וייץ:

בגליל אתה גם עושה זאת?

מר מ. שמיר:

כן, זה קבוע בחוק.

מר ר. וייץ:

היות ואני מתנגד לכל פעולות ההתיישבות באזור

הזה, כי אני חושב, שהן מנוגדות לשלום, וגם, מה שיותר חשוב, אני מתנגד לזה,

שאתם תגשימו את זה...

השר מ. ציפורי:

זה הכל נאמר לספרי ההסטוריה.

מר ר. וייץ:

בהחלט, להסתוריה ולמצב בו הגלגל יתהפך. בהחלט,

נכון, אתה צודק.

יש לי עוד נקודה אחת והייתי רוצה, שכל השרים

הנוכחים כאן וחברי ועמיתי בהנהלת ההסתדרות הציונית יקשיבו - אני חוזר ומתרה על כך, שסדרי העדיפויות לפיתוח ההתיישבות בקווים הראשונים, שהם מקובלים על דעת כולם - הקו המזרחי ברמת-הגולן, בבקעת-הירדן ובערבה, סובלים קשה מהעדפה חמורה, בלתי מוצדקת, והפעם לא מבחינה פוליטית אלא מבחינה עניינית.

סגן רה"מ ש. ארליך:

מה זה שייך לנושא הזה?

מר ר. וייץ:

היות ומה שמוצג כאן זה לתת תמיכה מוצדקת,

כשלעצמה, למי שמטפל מטעם המתיישבים בענייני התיישבות, כנהוג בארץ, כי לכאורה צריך לעשות איפה שווה - אני טוען נגד האיפה השווה הזו.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבקש להעיר, שמה שהציע מאיר שמיר בא להקל

על פיתוח ממקורות המדינה ולא ממקורות האזרח - אני אומר זאת לשר התקשורת.

באשר לדברי רענן וייץ וההצהרה הפוליטית שלו -

אני משוכנע, שזה לא מפריע לשלום. אני בדעה, שליהודי, זכות טיבעית להתיישב בכל מקום בארץ-ישראל. אני רוצה להוסיף, שהממשלה דואגת ותדאג גם לגולן וגם לבקעה.

בהזדמנות זאת, אני רוצה למסור, שעפ"י הצעתי,

הרכיב ראש הממשלה ועדה בין-משרדית, לפני ארבעה חדשים, שמכינה תכנית אב. הועדה

עומדת לסיים את עבודתה תוך כמה שבועות. היא עושה עבודה מאוד יסודית ורצינית. מותר לי גם להודיע, שהממשלה תקציב את הכספים הדרושים, כבר בשנה זו, לביצור תשתית כלכלית מעורבת בבקעה. אח"כ נלך הלאה.

הת/51. פעילות משרד הבינוי והשיכון ביהודה ושומרון - דיווח

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מברך את סגן ראש הממשלה דוד לוי ומבקש שימסור לנו את הסקירה.

סגן רה"מ ד. לוי:

אדוני היו"ר, חברי הועדה. אני מתכבד להגיש לוועדה דו"ח המקפל בתוכו את העשייה של משרד הבינוי והשיכון, בשנה החולפת, שנעשתה בתאום ובביצוע עם החטיבה להתיישבות. זה המקום לומר, שאנו עובדים בתאום, תוך ריכוז המאמץ, המשאבים והכלים לביצוע יעיל. כמו כן, אמסור על הערכות המשרד לשנה הבאה.

בשנה החולפת, ביצע משרד הבינוי והשיכון את הפעולות הבאות, בתחום ההתיישבות. בחוברת שהוגשה לכם יש נתונים מעודכנים, מגמות ומה שקיים ביהודה ושומרון. מה שאני אומר כלול בחוברת בתפזורת, כאשר אני אמסור בתמצית על הפעולות המתבצעות.

בשנה החולפת, הושלמה בנייתן ואוכלסו שכונות הקבע והישובים הבאים:

ביהודה ובשומרון בבקעת הירדן: אפרת, אל-דוד, רועי, בית-אל א' (אלו שכונות חדשות שאוכלסו לקבע), בית-אל ב', כפר אדומים,

נווה צוף, פסגות, קרני שומרון, תקוע.

בגליל ובגוש קטיף: אשרת, בית רמון, הר רביד,

יובלים וגדיד.

שבעה ישובים חדשים הוקמו, בשנה החולפת, ביהודה

ובשומרון ובבקעת הירדן: סוסיא, יקין, אל דוד, גנים א', אנחיל, אלמוג, שדמות מחולה.

כמו כן, הקימונו שבעה ישובים חדשים בגולן,

בגליל ובדרום הארץ. (העשייה היא לא רק ביהודה ושומרון, היא בכל חבלי ארץ ישראל): אלובי הכשן, אשרת, רתמים, כרמים, לוטן, גן אור ודקלים.

מעל ל-6,000 יחידות דיור נמצאות בשלבי בנייה

ביהודה ובשומרון.

במגזר הכפרי הוקמו בשאר חלקי הארץ, מלבד יהודה

ושומרון, כ-2,900 יחידות דיור.

כמו כן, הוקמו מוסדות ציבור, בתי כנסת, אולמות

ספורט, בריכות שחיה וכ-200 כיתות גן ובתי ספר. ביצענו פעולות פיתוח תשתיות הן אזוריות והן בישובים, כגון: כבישים (כביש קריות - ערד, כביש מעלה-אדומים - ירושלים ועוקף כפר קאסם). כן מימנו תכנית החשמל האזורי והבטחת מערכות מים איזוריות.

ההערכות לשנה זו - משרד הבינוי והשיכון יקים,

במסגרת שנת התקציב 84-1983, 16 ישובים חדשים, לפי הפרוט הבא:

- ביהודה ושומרון - 6 ישובים חדשים.
- בבקעת הירדן - 2 ישובים חדשים.
- בגולן - 2 ישובים חדשים.
- בגליל - 2 ישובים חדשים.
- בנגב ובערבה - 2 ישובים חדשים.
- בגוש קטיף - 2 ישובים חדשים.

מגמות הפיתוח ביהודה ובשומרון לשנת 1983/84:

יוקמו כ-4,000 יחידות דיור באזורי יהודה ושומרון ובקעת הירדן. דגש מיוחד ינתן למוסדות חינוך וציבור, שהשנה נקדיש להן קדימות, מלבד העשייה הגדולה בהקמת ישובים חדשים ובעיבוי הישובים הקיימים, לרבות בריכות שחיה, מועדונים, אולמות ספורט וכיתות חינוך. יפותחו שטחים להרחבת תכנית "כנה ביתך". יוקמו מוסדות ציבור, כפי שאמרתי, ובנוסף להם, מרכזים מסחריים, כדי להבטיח חיי קהילה בישובים שקמו ואלה שיקמו.

יוקמו ישובים כפריים וקהילתיים חדשים. תבוצע הרחבת הישובים הכפריים והקהילתיים הקיימים על ידי תוספת כ-1,200 יחידות דיור, מכני ציבור ותשתיות.

מערכות כבישים - תמשך פעולת פיתוח הכבישים בהם הוחל ב-1982 ויוחל בסלילת כבישים נוספים כדלקמן (יש כאלו שהחילונו כבר בעבודה ונשלים אותם ויש כאלה שנתחיל בהם): עוקף שכם - בלטה, עוקף קלקיליה, עוקף כפר - קאסם, כביש בית סירה - בן-שמון, כביש גבעת זאב - רמות אלון, כביש עטרות - מכמש, כביש ירושלים - מעלה אדומים, כביש קריות - ערד.

מערכת כבישים נוספים נמצאת בתכנון מפורט, במסגרת תכנית פיתוח הכבישים באזור ובהתאם לאזורי ההתיישבות המועדפים.

אדוני היו"ר, השתדלתי, בקצרה, לתת כאן סקירה על

עשייה גדולה מאוד שנעשתה. את הפרוט והמגמות אפשר למצוא בחוברת.

במסגרת הישובים שצינתי, תכננו הקמה של 6

ישובים חדשים והם: ברכה, אדורה, כוכבא, חרמש, דולב ועתניאל. העשייה נעשית

בתאום עם כל הגורמים. התאום הזה יוגבר ויהודק הלאה, כדי שנוכל ליעל את הכלים

העומדים לרשותנו, לרכז את המאמץ ולנצל בכונה המשאבים המוקדשים למטרת ההתיישבות

בכל חלקי ארץ-ישראל.

אדוני היו"ר, יורשה לי, בהקשר למגמות אלה,

להגיש הצעת החלטה.

"מ ח ל י ט י ם : תאושר הקמתו של ישוב ביהודה ושומרון, אם בדיקה מקצועית

העלתה, כי ניתן להבטיח מילוי צרכי המתיישבים בו, מבחינת השירותים הדרושים וכי

הישוב המיועד משתלב במרקם האזורי.

משרד הבינוי והשיכון הוא הגורם המקצועי להבטחת מלוי תנאים אלה".

דברי הסבר מצורפים. כדי למנוע תקלות

בביצוע, כדי למנוע סחבת וחצי עבודה, משרד הבינוי והשיכון יעשה את הבדיקה.

לגבי הישובים שאנו מקימים, הרי מובן מאליו, שתנאים אלה מתקיימים. לגבי

יזמים, הוסכם על דעת כולם, כי דברים אלה יבדקו, כדי שהמגמה שלנו לא תפגע, לא

תהיה סחבת ותהיה דאגה מראש של הממשלה, שכל מה שנחוץ למתיישבים לחיי קהילה, אכן

יעשה בד בבד עם הקמת הישוב.

אדוני היו"ר, אני רואה את סקירתי התמציתית,

כתשובה להחלטות שהועדה מקבלת ולמגמות, שאנו כולנו מעוניינים בהן.

ביהודה ושומרון, מלבד העשיה הזאת, תעשה גם פעולה נרחבת, בה לוקחים חלק משרדי ממשלה, נוספים, ובראש וראשונה, המשרד שבראשו עומד פרופסור נאמן. גם כאן, אנחנו ערוכים ומוכנים לכל פעולה, שתכליתה להבטיח מקורות תעסוקה ופיתוח באזורים אלה. ככל שנדרש, נעמוד לרשות משימה זאת. תודה רבה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה רבה, אדוני השר. קודם כל, אני רוצה להודות לך. ככל שהדיבור קצר, המעשה גדול יותר. אתה מסרת, ברגעים ספורים - ואיש לא יחשוד בך שאין לך כושר ביטוי, על מסכת של מעשים אדירים. הרבה תנופה. אני מכרך אותך ומודה לך על כך.

אני מבקש, להוסיף מייד, שאני מבקש את סגן ראש הממשלה, שהיום לא נקבל החלטה. קודם כל, בקיים את הדיון. יש לי פה מספר הערות ולא הייתי רוצה להכנס לויכוח על הניסוח. נסכם בינינו את הניסוח של ההחלטה הזאת. בבקשה.

השר י. נאמן:

ראשית, אני רוצה לכרך את סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון על העשיה הרבה. אני מבטט את בירכתי לא רק על הדו"ח שלו כאן, אלא אני מוכרח לומר, שבתקופה של חצי השנה האחרונה, שבה אני מסתובב בשטח, מראה העיניים פשוט מוכיח זאת. כמו כן, מצאתי אצל המתישבים אמון רב. יש אצלם הערכה לכושר הביצוע ולכך שכאשר מתחילים אז גומרים מהר. יש דברים, שהחליטו עליהם אחרי שאנו כבר נכנסנו לממשלה והם כבר עשויים היום. אני חושב, שהדוגמא היפה ביותר היתה דווקא בברכה, שהוזכרה פה בדרך אגב, ואשר בה, בתקופה של שבועות, הוקם משהו, שלגבי, לא בגלל הרקע האידיאולוגי שלי, אלא יותר בגלל זה שאני צאצא של מייסד תל-אביב, אני מרגיש, שכמו ששמו את אחוזת-בית ליד יפו, כך

שמו את ברכה ליד שכם. אני מקווה, שבכרה, אחרי 70 שנה, תראה כפי שנראית אחוזת-בית אחרי 70 שנה לגבי יפו.

על כל פנים, העשייה הזאת באמת מורגשת בשטח, ואני מקווה, שתוך שמירה על מקצב זה, נוכל באמת, לחסל יותר מהר גם את הלחצים שישנם על לא לעשות כלום. יש עשייה, שבסופו של דבר, מביאה גם את הצד השני לכלל מסקנה, שהענין הוא כבר אבוד.

אינני יודע האם אפשר להכנס לפרטים ולשאול שאלות

עכשיו?

סגן רה"מ ש. ארליך:

אין פה צנזורה ואין הגבלה.

השר י. נאמן:

פשוט רציתי לשאול - מבחינת כבישים, שמתי לב, שסגן ראש הממשלה לא הזכיר את מה שקשור בציר הצפוני - דרומי, באזור נילי מתתיהו, האם זה נכנס לתכניות? בדמה לי, שזה היה בתכנית שלנו מלפני מספר חודשים. איפה זה עומד, מבחינת התכנית?

לגבי כמה מהמאחזים שהוזכרו לאחרונה, האם הם נכנסים לתכניות הללו? אני מתכוון למעלה - לבונה וגנים?

מר מ. דרובלס:

גם אני מצטרף לברכות לסגן ראש הממשלה, למשרד השיכון, לממשלת ישראל ולכל אלה שתרמו לתנופת ההתיישבות הגדולה בארץ-ישראל. זה מפעל שיש מה להתגאות בו, גם במה שיעשה בעתיד הקרוב והקצת יותר רחוק. בהסתוריה הציובנית, אינני זוכר תנופת התיישבות גדולה יותר מאשר בתקופה זו, בה אנו חיים,

ועל כך יש לנו מה להתברך. תבוא על הכרכה, בראש וראשונה, ממשלת ישראל, שמחליטה את ההחלטות ומבצעת אותן.

בהמשך לדיווח של סגן ראש הממשלה ושר הבינוי, אני מעלה הרהורים ושואל בקשר לשני דברים: האחד, על הישובים ברכה, חרמש ודולב, שלפי הדיווח, יוקמו, אני מציע, שהועדה תקבל החלטה, שהטיפול בשלושת הישובים האלה יהיה ע"י החטיבה להתיישבות. היות והם יהיו ישובים קהילתיים והחטיבה להתיישבות היא זאת, שנותנת לישובים מסוג זה את הליווי החברתי, את התכנון הפרוגרמטי הכפרי ואת התעסוקה, כמובן, מחוץ לתחום הדיור, שזה ענינו של משרד השיכון בלבד. זה היה מקובל עד כה, ובחטיבה להתיישבות התמחו כליווי ובהקמת הישובים. דומני ששיטה זאת טובה, כי לא מדובר רק בהקמת בית ומפעל תעסוקה, אלא גם לתת את הנשמה, הלב ואת הליווי וכל מה שכרוך בכך. זה באמת, פטנט בלעדי שמדינת-ישראל התמחתה בו וכל מיני מדינות אחרות שניסו להעתיק אותו, לא הצליחו בכך. פשוט אין להן את החומר האידיאליסטי, האנושי לכך. לדעתי, רצוי להמשיך בכך, ואני מקווה, שאכן כך זה יהיה.

מכאן, לחלק השני בדיווח של סגן ראש הממשלה.

אולי לא הבינתי היטב - בנושא של הקמת היחידות ומעורבות יתר של משרד הבינוי בנושא החברתי. שיתוף הפעולה בין משרד הבינוי והמחלקה והחטיבה להתיישבות הוא הדוק ויוצא מן הכלל, ובוודאי ימשך ויתחדק עוד יותר, אך בכל הנושא החברתי, אני מציע, שתמשיך לטפל, כפי שהיה מקובל עד עכשיו, החטיבה להתיישבות. כי אנו מתחילים החל מגיוס וארגון הגרעין, כשאנו פועלים עם תנועות שונות וגופים שונים, עד להקמת הישוב, שיהיה בין 50 - 60 יחידות ויוכל לתפקד מבחינת מתן שרות וכל ההוצאות הכלליות, כדי שיוכל לעמוד על הרגלים. לשם כך, דרוש ליווי של מטפלת, של האם האומנת, שתלווה אותו ותעמיד אותו על הרגלים. לאחר שמעמידים על הרגלים את הישוב בין ה-50 - 60 יחידות, הרי אח"כ הוא כבר יכול ללכת לבד ופחות חשוב מה תהיה צורת הליווי. לכן, הייתי מבקש, שהועדה תשים את הדגש, בעיקר, על הראשונות, על גרעין הגרעין, כך, שבכל מקום ומקום, בהתאם לתנאים המיוחדים של

המקום, נקבע לכמה משפחות ניתן את הליווי, על-מנת שיוכל לעמוד, גם בסערות יותר חזקות, במידה ויהיו.

מר ר. וייץ:

קודם כל, הערה מקדימה, פשוט, כדי לתקן את דברי עמיתי וידידי מתי, מבחינת הסטורית. בשנה שמתתי התישב, במקום שהוא יושב בו עד היום, שזה אחד הישובים היפים שיש בארץ, הוקמו 126 ישובים כפריים ו-23 ישובים עירוניים. זה לשם הדיוק ההסטורי.

מר מ. דרובלס:

אחרי העליה הגדולה ב-1948-50, לא היתה תנופת התיישבות כמוה.

השר י. נאמן:

הקצב היה כזה, שבצילומי אוויר ספרנו את הזיתים ולפי זה שמנו את הישובים.

מר ר. וייץ:

תקנתי כאן טעות הסטורית. מכאן אני עובר, בקצרה, לענין. אני הולך בעקבותיך, דוד ולא ארבה לדבר.

שבית, אדוני היו"ר וכל חברי סביב השולחן הזה - עמדתי הפוליטית ידועה. אני אמרתי אותה קודם בקצרה. אני רק רוצה להוסיף. אני מוצא כחובה עלי, כמו יהודי טוב בסדר, כל שנה, לחזור ולחזור. בכל הזדמנות, אני חוזר, זה ברשם והפנקס פתוח ונראה מה ברשם בו. אני רוצה להעמיד דברים על דיוקם - אינני כופר או פוגם בזכות העם-היהודי על כל ארץ-ישראל. על זה אין ויכוח. לא זו הבעיה. לא הייתי רוצה, שבעיה ציובית - מעשית, ממדרגה ראשונה, של עתידנו, קיומנו, יחסינו עם הערבים ועם העולם, תתערבב בענין אחר לגמרי, שהוא

יסוד היסודות של הציונות - עצם קיום הזכות. אני בין אלה הגורסים, שהציונות נבדלה מכל התנועות המשיחיות, שהיו במשך כל תולדות עמנו בכך, שהיא הבחינה בין הזכות לבין מה אפשר לעשות והוא בר-מעשה וקיימא. על זה הויכוח.

עכשיו לצד המקצועי - גם אני סבור שהסקירה היתה קצרה, קולעת, מועט המכיל את המרובה, שבלי ספק, טעון לימוד. אני מקבל זאת. גם העקרונות של הצעת ההחלטה הם עקרונות חשובים, חיוביים ויש לקבל אותם. אני חושב, שאין חילוקי דעות על כך. העקרונות כשלעצמם מקובלים על כולם - מלאכה שנעשית, צריכה להעשות בנאמנות. גרסתי זאת מיום שבתי במחלקה, גם לגבי ישובים שהתנגדתי להקמתם. זה לא שייך לענין. אי אפשר לעשות, אלא מלאכה נאמנה. ויכוחים פוליטיים, זו שאלה אחרת.

אני חוזר ומצטרף עכשיו לדברי מתי ובא לחזק

אותם.

מר מ. דרובלס:

תעשה לי טובה, רענן, אל תחזק אותי.

מר ר. וייץ:

לא אעשה לך שום טובה. במה שאני חושב שאתה

צודק, אני מחזק אותך. במה שאני חושב, שאתה לא צודק, אני לא מחזק אותך.

השר מ. ציפורי:

רענן, אתה לא בקי בפוליטיקה פנימית. החיזוק

שלך למתי זה נזק הכי גדול בשבילו.

מר ר. וייץ:

אני כבר עברתי את זה, אני מעבר לזה. אני מדבר

כנכד של אלטשולר ובן של יוסף וייץ.

אני רוצה להוסיף ולחזק את מה שאמר מתי גם

מהבחינה החוקית. אני מבקש, שלא לשכוח, שחלוקת התפקידים והאחריות נקבעו בחוק ההאמנה והאחריות לגבי הישובים הכפריים היא בידי החטיבה והמחלקה להתיישבות, כשהטיפול מהבחינה התכנונית והמקצועית הוא בידיה והיא גם מתאמת את כל שאר הגורמים. אני חושב, שיש כבר הסטוריה ארוכה של תאום טוב. מבחינה זאת, כולנו אחידים. משרד השיכון, אמון ואחראי לישובים העירוניים - ואני שמח לשמוע את הדברים, שטענתי עוד בממשלות קודמות, שמשרד השיכון חייב להפוך למוסד מיישב עירוני ולא רק למוסד מקים מבנים. אין ספק, שאי אפשר להפריד בין הדברים. לדעתי, זה צעד אחד בכיוון הנכון, עם החלוקה ההסטורית, המעשית והיעילה של עשיית הפעולה.

אני מבין, שאנו לא נסתפק רק בהחלטה כללית, לאחר

שתנוסח ע"י היו"ר וסגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, ובכל מקרה ומקרה יובאו הדברים לידיעה, לדיון ואישור, לגבי כל נקודה ונקודה, לשולחן הזה, כי כל נקודה זה עולם בפני עצמו וחייב אישור.

אם הדבר הוא כן, אני מסיים את דברי במחאה. אני

חייב, להביע פה את מחאתי, על הקמת עובדות בשטח, שלא הובאו לאישור לשולחן הזה ולא נבדקו קודם, בדיקה מקצועית, בהתאם לכללים שנאמרו פה, והיו צריכים להבדק. אחד מהם, שהוזכר והפך לשם דבר לאחרונה, זה ברכה. עוד ב-7 בנובמבר 1982 כתבתי ליו"ר הועדה הנכבדה הזו מכתב, בו קבעתי, שנעשות פעולות ע"י צה"ל, שלא כחוק, שלא כדין ושלא לפי הכללים המקובלים על השולחן הזה, שהוא האחראי כלפי הממשלה, מחד, וכלפי הנהלת ההסתדרות הציונית והסוכנות מאידך, וכלפי המחוקק, לפי חוק ההאמנה. כתבתי אז כך:

"ראשית, כל הפעולות הללו לא נבחנו ע"י אנשי מקצוע ולא אושרו ע"י הגוף המוסמך לכך, שאתה יושב בראשו.

שנית, שטחי הקרקע העומדים לרשות המחנות, כאילו, הללו, אינם מתאימים תמיד להקמת ישוב קבע, ולחקלאות, בוודאי לא. הפיכתם לישובי קבע, תצריך תפיסת קרקעות לא חוקית, שתהיה כרוכה בנקיטת אמצעים חמורים. (אני לא חוזר בי מעמדותי זאת.).

שלישית, האנשים, הגופים המיועדים לאזרח את הישובים הללו, לא נבדקו ולא נבחנו מבחינת התאמתם לכנות גרעין התיישבותי, הן כפרי והן עירוני, המצריך גישה והכשרה מתאימים לחיים בצוותא".

את מחאתי זאת, אני מביא בפני השולחן ובא בבקשה וגם בדרישה, שדברים כאלו לא יהיו, כי הם פוגמים בעיקרון המקובל על כולנו, שמלאכה הנעשית, נעשית באמנה, ובאמנה, פרושו, לפי כל השלבים שהעקרונות הללו קובעים - וכל שלב מאושר ע"י הגוף הממונה והמופקד עליו, כשהגוף הזה הוא הגוף העליון, האחראי, בסופו של דבר, על כל המלאכה הזו. אני מבקש, להקפיד ומוחה מחאה חריפה על שנעשו דברים מחוץ לגדר מה שמקובל על כולנו. אדוני היו"ר, תודה רבה.

ח"כ ח. פורת:

אני מצטרף למברכים על העשייה הגדולה. במסגרת זאת, אני רוצה להעיר מספר הערות. ראשית, אני רוצה להצטרף לדעתו של מתי דרובלס, שאני חושב, שהיא מקובלת גם על משרד השיכון, שהטיפול בגרעינים לישובים החדשים, יעשה ע"י החטיבה להתיישבות. מנסיוננו בעבודה עם החטיבה להתיישבות, אנו יודעים עד כמה יכולת הטיפול הן באמצעי הייצור והן בגיבוש הגרעין ע"י החטיבה, מביא פרות יפים. ההקמה והכנין נעשים יפה ע"י משרד השיכון.

הדבר הזה הוא נכון, גם לגבי אותם ישובים, שבעתיד, נראה אותם כישובים עירוניים גדולים. גם בענין זה יש לנו נסיון. היו ישובים, שהטיפול בהם החל ע"י החטיבה, ואח"כ, מאוחר יותר, כשהישוב התרחב והוחלט שהוא יהיה במסגרת של ישוב עירוני, הטיפול בו עבר במישרין למשרד השיכון, גם כהיבט של האנשים, גם כהיבט האנושי. כך, למשל, עשו לגבי ישוב כברכה, שאנו רואים אותו, כפי שציין סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, שהכוונה, שיהיה בעתיד, ישוב גדול. אני חושב, שתחילת הטיפול עם החטיבה תניב פירות טובים. כוודאי כך לגבי חרמש ולגבי דולב.

במסגרת הנקודות שהוזכרו, כפי שציין כבר שר המדע והפיתוח, יובל נאמן, אנו רואים נקודה חשובה, במיוחד, במעלה לבונה, שנמצאת, כמו ברכה, על צומת גב ההר. גם שם, בסמוך למאחז שהוקם, ישנו שטח גדול, שניתן להקים בו גישור, שיצטרף לגוש של שילה והוא עונה על כל אותם מרכיבים שהוזכרו מקודם, של מרקם של גוש התיישבות. גם אם יש כאן עדיין שאלה תקציבית, כדאי שמעלה לבונה, במקום שנמצא מזרחית למאחז המזרחי, יצויין כאחת הנקודות שעומדות כאופציה, לאחר שנתקבלה כבר החלטה עקרונית בממשלה על הקמת הישוב עוד בשנה זו. מה גם, שיש כבר גרעין, שיוכל להתיישב במקום.

באשר לנושא קליטת עליה והתיישבות - אני חושב, שיש צורך, לנקוט באמצעים מיוחדים לגבי האפשרות של קליטת עליה בהתיישבות החדשה, ככלל, וביהודה ושומרון בפרט. אנו גם רואים נהייה של לא מעט קבוצות לזה. לדעתי, יש צורך, בנושא של קליטת עליה, להתייחס לעולים בהתייחסות קצת שונה מהחלוקה המקובלת היום של אזורי ביקוש גבוה, נמוך ובינוני, כי עבור מי שבא מניו-יורק, לוס-אנג'לס או שטוקהולם, המרחק בין המקום שבו היה למקום שבו ימצא הוא רב. יש למצוא את הדרך להעדפה מיוחדת, כדי לאפשר קליטת עליה בהתיישבות. תודה.

השר מ. ציפורי:

קודם כל, הערה לרענן. היות ורענן מדבר על ההסטוריה, אז כמה מילים להסטוריה. אני אומר, בדברייך, או שאתה מבססה לתקן את ההסטוריה, או ששכחת את הלקחים הציוניים. כי בכל תולדות ההתיישבות בארץ-ישראל, החל ברכישת הקרקעות וכלה במיקום ישובים יהודיים, הייתי אומר, שהנתונים של ההתיישבות היהודית, במשך 100 שנים, היו הרבה יותר יומרניים וקשים. ברכישת קרקעות נעשו דברים, בהסטוריה, שאם היום היינו עושים אותם, כל ארץ ישראל היתה קמה על הרגלים וזועקת, כולל רכישת הקרקעות ע"י האלטשולרים.

מר ר. וייץ:

עשו זאת בחדר העבודה של אבא שלי.

השר מ. ציפורי:

משום מה, כפי הנראה, הזכרון ההסטורי שלך נשכח.

אשר למיקום הישובים - אין כמעט ישוב יהודי אחד,

שלא הוקם בלב אזור ערבי. אני לא מדבר על כל הטריקים שעשו עם האפנדים, בכל מיני מקומות, לנישול אנשים מהקרקע. בישובים שנעשים היום בארץ ישראל, בכל מקום, עוד לא נישלו אף אדם. גם באותם המקומות שהפקיעו קרקעות, אלו קרקעות שהיו נתונות למיקוח ואנשים לא ישבו עליהם. [דהיינו, אין תושב ערבי שהוצא מביתו, כשם שהוציאו, בזמנו, פלחים מסכנים, כדי להקים ישובים יהודיים.] אז כדאי, שגם זה יהיה רשום בפרוטוקול ובהסטוריה וזה שיבוא לכתוב את הספר, יהיה לו משהו מאזן. ואילו לך לא היתה תפיסה מסוימת היום, היית נותן לכולם הרצאות איך בנו את הארץ, אך זאת עושה במקומך בן-דוד. כדאי שנדע זאת.

נקודה שניה - בחלק מהבעיה העלאת אתה צודק, בחלק

אתה לא צודק. למאחזים צבאיים אין צורך בשום אישור. על מאחז צבאי מחליט משרד

הבטחון, הנח"ל נמצא לצורך זה, או כל גוף אחר שהצבא מוצא לנכון, ומקימים את המאחזים היכן שהצבא רוצה. נכון, ובכך אתה צודק, שברגע שרוצים לאזרח מאחז, צריך לבדוק ולראות את כל הפרטים ולהביא הנה לאישור. אך היו בארץ הרבה מאחזים, שהיו ואח"כ ירדו. למאחז יש אולי יעוד בפני עצמו, בין היתר, גם להרגיל את התושבים שחיים שם, וגם כשרות בטחוני, וכשצריך להסב אותו, צריך לבדוק את כל הנתונים, עם המוסדות המיישבים, אם כישוב כפרי, או כישוב עירוני, איך להגיע לזה. או לבדוק, אם יש מקום, שהישוב יהיה באותו מקום.

עוד שתי נקודות, לא להסטוריה ולא כהערות - לדעתי, צריך לבדוק, ויש לנו די הרבה קרקעות מדינה, למצוא גופים ולהעמיד לרשותם קרקע חינם, כדי שיוכלו להוזיל את המכירות שלהם. היום, ביהודה ושומרון ובחבל עזה, הדיור די יקר לאנשים שנכנסים לשם.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

השר מ. ציפורי:

השאלה היא, אם בדקנו עד הסוף, איך נותנים קרקעות מדינה חינם; זה לא מתייחס רק ליהודה, שומרון, עזה ורמת הגולן, אלא זה מתייחס גם לגליל ולערבה.

מעבר לזה, ישנה עוד נקודה, שלי היא מציקה הרבה זמן. הבעיה שלנו היא איך קונים חזקה על שטחי המדינה, שבעוד 100 שנה היהודים ירוויחו כסף, כפי שאלה, אשר קנו דונם בתל-אביב ב-5 לירות הרוויחו מזה מיליונים. לא ברור לי, אם כי יש גם בעיות תשתית, למה כאשר הולכים לבנות ישוב, נותנים 300, 400 מטר, או חצי דונם. מבחינה מסוימת, אנו יוצרים שיטת דיור לא טובה ואנחנו צריכים למצוא דרכים, כדי שלא יהיו בלוקים, כפי שקורה היום באריאל ואפילו כנגב, כלב האיזור הכדואי. נותנים למשפחה בדואית חצי דונם למשפחה.

אני חושב, שועדה זו צריכה להכנס גם לדברים אלה ולהנחות את מינהל מקרקעי ישראל, כדי להקצות יותר אדמה, בכל מקום שניתן. זה נכון בתוך הארץ, באיזורים בעייתיים כמו הגליל והאיזורים הצפופים עם הבדואים ובודאי שזה נכון ביהודה, שומרון וחבל עזה. ככל שלאדם יהיה שטח קרקע יותר גדול, כן יטב מבחינה לאומית.

נקודה אחרונה, ישנה בעיה עם אותם ישובים או שכונות, אשר מוקמים ביוזמה פרטית. אני חושב, שצריך לקבוע, שישובים אלה יקבלו צוות מלווה, אם זה של משרד הבינוי או של הסוכנות היהודית. אני, לפחות, מודע למקרה אחד על ישוב שמוקם ולמעשה, הוא לבפשו. ישוב זה צריך לקבל תקן של מלווים, שיעזרו לו עד שיתארגן סופית.

מר א. כץ:

יש לי שאלה לשר הבינוי. מהו התקציב הנחוץ לביצוע התכנית שהצגת בפנינו היום ומהו, להערכתך, הסיכוי הריאלי להשגת כולו או חלקו בשנה הקרובה?

מר א. בראון:

אני רוצה לומר שני דברים. ראשית, מיקום המאחזים, כפי שציפורי כבר עמד על כך, בקבע ע"י מערכת הבטחון, בדרך כלל, יחד עם נציגי יתר המוסדות המיישבים, אם זה החטיבה להתיישבות או משרד הבינוי. בכל מקרה, לפני אזור, בערכות בדיקות של גודל השטח, התאמתו והתכולה שלו ורק לאחר זאת קובעים את האפשרות לאזרח אותו.

שנית, אני רוצה לומר בשביל הפרוטוקול - מאחר שהזכירו מי עוסק בנושא ההתיישבות ומי משקיע - שלא ישכח משרד הבטחון, שתורם ומוביל בנושא ההתיישבות. כמעט כל הנקודות שמופיעות כאן, למעשה נבנות על תשתית,

שמערכת הבטחון בונה אותה מתקציבה היא, לקראת הקמת הישוב. כך זה היה תמיד בארץ-ישראל וכך זה גם היום. אנחנו משקיעים הרבה מאד כסף ומאמצים - ויש לנו מערכת שלמה, אשר עובדת עם כל הגורמים ואני רוצה, שהדברים האלה יהיו רשומים.

דבר אחרון, שאני רוצה לעמוד עליו - אודותיו דיברתי כבר לפני שנה - הוא נושא גודל השטח. הוקמה ועדה, אשר דנה בנושא גודל השטח ליחידה. אני אומר שוב: אנחנו, אמנם, יוצרים וילות, אך זה יותר גרוע מאשר בתי קומות. לא יכול להיות, שנוציא יהודים מהעיר וניתן להם פחות מחצי דונם, כאשר הבית עצמו לוקח 300 מטר מהשטח עצמו. נדמה לי, שאנו חוטאים למציאות. יש לנו מספיק קרקע, כדי לתת שטחים הרבה יותר גדולים. זה נכון גם לגבי הנגב, גם לגבי יהודה ושומרון וגם לגבי הגליל.

על מנת שהועדה לא תכה, בעתיד, על חטא, שבזמננו בנו מקומות אלה, יש צורך, בעתיד הקרוב ביותר, להביא הנה הצעות, כיצד לבנות את הישובים. יש לנו ענין, שהישובים יהיו פרוסים על השטח. לא מדובר על שטחי קרקע חקלאית, לא בנגב, לא ביהודה ושומרון ולא בגליל ואני חושב, שהכרח לדון בנושא זה בעתיד הקרוב ביותר.

סגן רה"מ ש. ארליך:

לפני שאמסור את רשות הדיבור לסיכום הדיון לסגן רה"מ ושר הבינוי, אני מבקש לומר משהו, בנושא שאותו הזכיר עכשו אורי בראון - ענין השטח.

היה לי ויכוח עם מנכ"ל מינהל מקרקעי ישראל בנושא זה ואני הנחיתי אותו ברוח אותם דברים, שהושמעו כאן. אנו לא יכולים לבנות "סלאמס".

סגן רה"מ ד. לוי:

לשאלתו של השר נאמן, לגבי כביש נילי-מתתיהו, אנחנו סיכמנו על תכנון מפורט והעבודה הזאת נעשית.

סגן השר מ. דקל:

הכוונה למתתיהו-בית אריה.

סגן רה"מ ד. לוי:

כן.

לגבי שאלתו של מתי, אני רוצה להבהיר, שמשרד הבינוי אינו מטפל בגרעינים, אינו מטפל בהכנתם ואינו הופך ל"אם המטפלת". אין לנו שום כוונה להכנס לענין זה. אתם ממשיכים עם הגורמים השונים לטפל בגרעינים, לאשר אותם, לטפח אותם ולטפל בהם בהמשך.

לגבי הביצוע, סיכמנו על דעת כל הגורמים, שמבחינת האחראיות, הוא נעשה תחת קורת גג אחת - משרד הבינוי. החטיבה אינה יוצאת מהתמונה, אנחנו מחלקים את העבודות כינינו והענין נעשה בניצול מירבי של הכלים - וכך יעשה גם בעתיד.

מר מ. דרובלס:

אולי תואיל להגדיר יותר את הביצוע?

סגן רה"מ ד. לוי:

משרד הבינוי אחראי על הביצוע. החלוקה של הביצוע תהיה כפי שסיכמנו. אני חושש, שכאן התעורר איזה שהוא רושם, שאנחנו לא ישבנו, לא סיכמנו ולא נתנו הנחיות לאנשינו.

מר מ. דרובלס:

נאמנים לסיכום ההוא?

סגן רה"מ ד. לוי:

יפה מאוד - אני חוזר על הסיכום וזה יעשה.

לגבי שאלתו של רענן - מבלי להכנס לכל חשבון פוליטי, כל אחד עם אמונתו יחיה - הממשלה נבחרה כדי להחליט. ההחלטה לגבי הר ברכה נתקבלה ע"י הממשלה. לא משרד הבינוי הוא שהביא את הגרעינים. הדבר הזה תואם עם כל הגורמים בשטח ובוצע.

אני רוצה לומר, שכולנו מתכוונים לבצע את כל ההחלטות שנתקבלו.

לשאלתו של חנן פורת לגבי עולים חדשים - יש העדפה ברורה לעולים החדשים והיא תימשך. גם כשאנו נכנסים אפילו לרעיון של פרויקט, אנו נותנים לעולים החדשים עדיפות ראשונה במעלה. יש משמעות מיוחדת לענין זה.

לגבי קרקע חינם, אינני חושב שבישיבה זו נדון על כך. אם חבר ירצה, שיבדוק את הנושא, יביא לוועדה ונדון.

לענין התקציב - כל מה שאמרתי כאן, כדי שלא יהיה כל פקפוק, מתוקצב. כשנרצה פעם לדון על תקציב, אז נדון בישיבה שתיקבע לכך על התקציב, משמעותו וכיצד הוא מחולק. צדק אורי בראון, שכאן יש שותפות במימון.

בועדה זו תמיד קיימת הדאגה, אם למה שאנו מחליטים יש כיסוי. אז אני מודיע היום, שיש כיסוי לכל מה שאמרתי.

לגבי גודל השטח - זו שאלה, שצריך לדון בה. כשמדובר על גודל השטח, יש גם ענין של פיתוח. ככל שאתה מגדיל את השטח, העלות היא גדולה יותר. האם תחייב בפיתוח את המתיישב? האם הוא יוכל לעמוד בזה? האם תפתח חינם ותיתן?

אני מתנגד, התנגדות מוחלטת, לפתח חינם. כאן אנו ניצור עיוות חברתי ממדרגה ראשונה, שלא יעמוד על רגליו וימוטט את האוירה בעיירות הפיתוח ובמקומות אחרים.

לכן, יש סיוע והוא עונה על הדרישות. הראיה - הביצוע. אדם שרוצה מעבר לזה ויכול לעמוד בכך, בבקשה, שזה יהיה על חשבוננו. לא נקבע קריטריונים, שלא נעמוד בהם ולא נקבע דבר, שיהיה בו עיוות חברתי. אני מציע, שנקיים דיון בנושא זה, אך נבוא עם הצעות קונקרטיות.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה רבה לדברי הסיכום של סגן רה"מ ושר הבינוי.

אני מבקש להעיר, שהממשלה, בשיבתה מ-20 למרס, שבה החליטה על האזרח, החליטה שכל נקודה מאותן 8 הנקודות שיתאזרחו, יובאו קודם לאישור ועדה זו. ענין הר ברכה לא הובא לוועדה ואני מבקש, בעתיד, להקפיד על כך.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני רוצה לומר הערה אחת. אם מדברים, אז יש להביא את כל מה שנאמר בישיבה ובישיבה הודעת, שהר ברכה בביצוע - ויושבים כאן

אנשים, שהשתתפו בישיבה.

שבית, אינני חושב, שיש החלטות, שלא נבצע אותן.

שלישית, אינני עובד לבד כמוהיקן. את כל הדברים

אני מבצע בתיאום כל הגורמים הנוגעים בדברים.

אני רוצה לומר, שאני מתכוון לבצע את כל

ההחלטות. מה שהבאתי לכאן זו מיקשה אחת, שאותה נבצע.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבקש להוסיף, שאני לא אתן להעביר כאן

החלטה, שאין כוונה לבצע אותה.

אני מבקש להקריא את הנוסח של הצעת סגן רה"מ ושר

הבינוי. בינתיים, שיפרנו את הסגנון.

"הועדה מחליטה: תאושר הקמת ישוב ביהודה

ושומרון, אם הבדיקה המקצועית העלתה, כי הישוב המיועד משתלב במרקם האיזורי וכי

ניתן להבטיח מילוי צרכי המתגוררים בו מבחינת השירותים הדרושים. משרד הבינוי

והשיכון יערוך את הבדיקה המקצועית".

השר מ. נסים:

יש עניין של קרקעות ורכישות וכו'. אז זו צריכה

להיות החלטה שלמה.

סגן רה"מ ד. לוי:

אם לא, אנו לא מביאים בכלל הצעה.

השר מ. נסים:

אם כבר מקבלים החלטה כללית עקרונית, ראוי שיהיה

אזכור לבעית הקרקעות.

השר מ. ציפורי:

אני הייתי מציע זאת אחרת.

סגן רה"מ ש. ארליך:

לא ניתן לעשות את הניסוח בשיבה כזאת. אני

מציע, שבישיבה הבאה תבוא תוספת להחלטה זו בענין קרקעות. זה ענין של שרותים,

לא ענין של קרקעות.

מר ר. ויץ:

אני מציע לקבל את התיקון, ששר הבינוי אמר למתי

- וזה מוסכם - כי אני חושב, שהנוהלים הקיימים היום הם יעילים.

השר מ. ציפורי:

אם היה כתוב, שמשרד הבינוי יהיה אחראי לריכוז

כל הבדיקות המקצועיות, זה היה עונה על הכל.

מר מ. דרובלס:

הבעיה היא לא רק משפטית. מלבד ענין הקרקעות,

יש פה ענין מהותי. היום המחלקה, או החטיבה להתיישבות, מגישה את תכנית המיתאר,

לאחר שהיא מסכמת ולוקחת בחשבון את כל הגורמים. כל הדבר הזה מובא בפני ועדה

משותפת של כלל המשרדים ולפי התכנון הכולל, הדבר נקבע.

לכן, פורום זה הוא גדול מדי ובמדה שיש אנשים, אשר רוצים לשכלל ולשפר, תמיד זה מכורך. לכן אני מציע, אם יש צורך לבדוק את הכללים המקובלים היום, שהגורמים המטפלים בכך יעשו זאת.

סגן רה"מ ד. לוי:

אנחנו מדברים על היבט מוגדר ואי אפשר, בהזדמנות זו, להכניס את כל הדברים בהצעת ההחלטה, שהיא בהיבט המקצועי, שבאה להבטיח את הצרכים של האוכלוסיה וכו'. בלאו הכי, ועדה זו היא שתדון. שום הצעה לא תובא, אם לא תסוכם על כל הגורמים. האם יעלה על הדעת, שתובא איזו שהיא הצעה, אם היא לא מסוכמת על דעת כל הגורמים?

לכן, אני מציע לקבל את ההצעה, שהיא בתחום מסוים מוסכמת ואני חושב, שהיא מקיפה. באשר לדברים האחרים, הם יתואמו עם כל הגורמים.

מר מ. דרובלס:

אני מציע לדחות זאת לישיבה הבאה, לאחר בירור נוסף, כי זה דבר מהותי.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני שמעתי על האידייליה של שני ראשי המחלקה להתיישבות. רענן ויץ מאד התרשם מהצעת שר הבינוי.

אנו מקבלים היום את ההחלטה כסיכום.

מר מ. דרובלס:

על דעת התנועה הציונית, אני מבקש לדחות זאת לבירור נוסף.

סגן רה"מ ש. ארליך:

הועדה מקבלת סיכום זה. המחלקה ונציגיה בהנהלה הציונית יכולים לעשות שני דברים: לערער על ההחלטה, או להציע, בישיבה הבאה, הצעת החלטה נוספת, כמשלימה לזו.

מר ר. ויץ:

יש פה איזה חשש, שצריך להוריד אותו. אני מציע להוסיף מה שאמרת, שהתיאום עם החטיבה להתיישבות הוא בהתאם להסכמים הקיימים.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מודיע כאן לוועדה, שכל התיאומים יעשו בין כל הגורמים ולא יעשה דבר, כאשר הגורמים האחרים אינם מתואמים. אני אומר זאת שוב.

באשר לחלוקת העבודה, סיכמנו וזה מקובל. אני לא מבין, מדוע צריך למשוך את העניינים ולגלות כל מיני פסיקים וסנטימנטים.

מר מ. דרובלס:

אני שומע, בפעם הראשונה, את ההצעה הזאת של סגן רה"מ ושר הבינוי.

אם רוצים לשנות את הנוהגים והנוהלים, שהיו מקובלים עד כה, אני מבקש, שנשב ביחד ונבדוק אותם. מאד יתכן, שבישיבה הבאה, נאשר זאת. לכן אני מבקש, כשם התנועה הציונית, שיש לי הכבוד לייצג אותה, לאפשר לנו לבדוק הצעה זו ועד לישיבה הבאה, אני בטוח שבגיע לידי הסדר משותף.

מר ר. ויץ:

מה שמת דורש לפי הקונסטטוציה, חייבים לשמוע,

כי הוא מביע דעה של שותף.

אני מציע להשאיר את הנוסח ולאפשר לבוא בדברים

ולראות אם יש צורך להוסיף מלה או להחסיר מלה. אך אני מציע, לקבל זאת.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מציע לאשר את הנוסח ולבוא בדברים. אם אנו

מגיעים להסדר, שצריך עוד משפט כלשהו, בישיבה הבאה נעשה זאת.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני חושב, שההצעה האחרונה של סגן רה"מ ושר

הכינוי יכולה להביא אתכם על סיפוקכם. כלומר, אנו מחליטים על הצעה זו וכמדה

ויהיו לכם ערעורים או בירורים, יתקיימו בירורים אלה בין שני הצדדים ויובאו

לאישור הועדה.

מר י. דקל:

מדוע לא הפוך?

סגן רה"מ ש. ארליך:

כי זה מאוחר.

מר י. דקל:

הצעה זו היא שינוי מהותי למערכת הקיימת.

מר א. כץ:

אני לא בקי בהליכים ובנוהלים המונחים ביסודה של

ועדה זו. אם יש זכות מינימלית לאחד השותפים, לבקש לדחות הכרעה...

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנחנו לא מכריעים.

מר א. כץ:

אז אני מבקש, בשם ההנהלה הציונית, לדחות זאת

לשבוע.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מודיע, שהסיכום שעכשו אישרנו פתוח

לבירורים.

השר מ. נסים:

אני לא מבין, מדוע צריך לעמוד דוקא היום על

קבלת החלטה פורמלית.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני מודיע, שאם לא תהיה החלטה, לא יאושר שום

ישוב חדש היום, כי זה נחוץ, שלא תהיה כל פריצה. דברים אלה באים להכניס סדר

וישובים יעמדו לבדיקה של כל דבר.

השר מ. נסים:

נקבל היום החלטה, שעד לישיבה הבאה, לא יעשו

צעדים, כפי שאתה אומר. את הנוסח המדויק של ההחלטה, נקבל בישיבה הבאה. הנושא

בסדר היום הוא דיווח. הצעת החלטה, בכל הכבוד, עד לרגע זה, לא ראינו אותה.

סגן רה"מ ד. לוי:

אתם רוצים לעסוק כאן בפיליבסטר? זהו סדר לעבודה מתוקנת. אני חוזר ואומר, כל הבהרה שתידרש, נביא אותה ביחד לישיבה הבאה. אני מודיע זאת בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כולל משרד המשפטים. אני הרי מעוניין כמוך, משה, וגם כמו מתי.

השר מ. נסים:

אך מדוע צריך לקבל היום החלטה וניסוח פורמלי? נקבל את מה שאמרת עכשו, שלא יבוצעו צעדים בלי בדיקה, עד לסיום הניסוח. צריך שיהיה לפחות נסיון להכנה עם ההסתדרות הציונית.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מציע, שעד לישיבה הבאה, כל נקודה שנרצה לעשות, טעונה בדיקה של משרד הבינוי. לישיבה הבאה יבוא נוסח מוסכם.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני רוצה לדעת, אם ההחלטה נתקבלה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

למעשה, נתקבלה ההחלטה.

הת/52 - אורנית

הת/53 - ברוכין

הת/54 - דיר-קלע

הת/55 - ראס-כרכר

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו צריכים לדון ולהחליט על שלוש נקודות ואני מבקש את מר דקל להציג את הנושא. כמו כן, אני מבקש את פרופ' נאמן לנהל את הישיבה, בתנאי שיאושרו שלוש הנקודות.

סגן השר מ. דקל:

(מראה על המפה) - אנו מבקשים את אישור הועדה לארבעה ישובים, שאחד מהם אינו מופיע על סדר היום ואם לא תהיה התנגדות, נבקש לאשר גם את הישוב הזה.

אנו מבקשים אישור לישוב אורנית, המוקם ע"י יזמים פרטיים. הישוב מתוכנן לכאלף יחידות דיור. נושא הקרקע בדוק, סגור ואין ערעור על שייכות הקרקע.

אנו מבקשים אישור לישוב דיר-קלע. בזמנו, אישרנו את בית-אריה, ממול לכפר הערבי דיר-באלוט, היכן שנמצאת מצודת הצלבנים, בגבעה הגבוהה, השולטת על השטח. שם צריך לקום ישוב של המפד"ל. האדמה היא אדמת מדינה, אדמה זו עברה הכרזה ואין ערעורים.

אנו מבקשים אישור לישוב ברוכים, שנמצא צפון מזרחית מיועזר, לכיוון אריאל. האדמה היא אדמת מדינה והשטח מתוכנן לכ-400 יחידות. אדמה זו עברה הכרזה.

אנו מבקשים אישור לישוב ראס-כרכר, שאינו מופיע בסדר היום, אך יו"ר הועדה הירשה לי להעלות נושא זה. ישנו גרעין של פועלי אגודת ישראל, אשר מוכן כבר להתישבות ונמצא כבר בתהליכים של מו"מ עם חברת "ערים", בקשר לתשתית הפנימית. המקום הוא בין חרכתא ועין קיניה. מכל הבחינות,

המקום הוא חשוב מאוד והוא נמצא כ-10 ק"מ מזרחה ממתתיהו. הגרעין מחכה בכליון עיניים להחלטה הפורמלית, על מנת שהוא יוכל להתקשר עם גורמי הפיתוח, על מנת שאותם החברים יוכלו להתיישב שם. שטח הקרקע אינו כל כך גדול. בשלב זה מדובר על סדר גודל של 170 משפחות. רשימות מפורטות וכל הסידורים הפורמליים לגבי הגרעין, יש היום במשרד החקלאות.

מר ח. פורת:

מהו האופי של כל אחד מהישובים?

גב' פ. אלבק:

אני רוצה לומר משהו לגבי ראס-כרכר - היו לנו שם כמה איתורים, שהתייחסנו אליהם בכתב. אך האחרון, זה שקרוי ראס-כרכר, לא עבר עדיין את ההליכים הפורמליים של הכרזה. כלומר, אם מחליטים עקרונית, כפוף לכך שזה יעבור את כל ההליכים, אז זה בסדר.

סגן השר מ. דקל:

יש אצלנו מסמך שלך על ראס-כרכר, אך נחליט

בכפוף.

גב' פ. אלבק:

באותה סביבה היה שטח יותר גדול, שהוכרז יותר

מוקדם.

סגן השר מ. דקל:

אך הוא יותר מזרחה. בזמנו, הצענו שטח זה, אך

לא רצו ללכת לשם.

לגבי האופי של כל ישוב - ראס-כרכר הוא ישוב קהילתי, כי זו תנועה מיישבת דתית ויש להם תנאים מיוחדים. היה טוב מאוד אילו ההסתדרות הציונית היתה לוקחת את כל הנושא של ראס-כרכר, אך אני לא צריך לתת עצות.

גב' פ. אלבק:

אני רוצה להשלים לגבי ענין ראס-כרכר. זה עבר אישור שלי במסגרת בדיקת כל הגוש. השטח בראס-כרכר הוא מאוד קטן וכל עוד אין בקטעים מסביב ישוב יותר גדול, זה יצא משהו מאוד מבודד ומאד קטן. אני לא בטוחה, שהיה נכון להתחיל מדבר זה.

השר י. נאמן:

האם לגבי שלושת הישובים האחרים יש הערות?

השר ז. המר:

כמובן, שאני מסכים לשלושת הישובים. אני רק רוצה לבקש, גם לגבי ברוכים וגם לגבי דיר-קלע, שהם יהיו ישובים קהילתיים ולא, כפי שכתוב, ישובים עירוניים.

שנית, לגבי צורת הבניה, במקום שכתוב: "נבוא להכנה עם משרד הבינוי", יהיה כתוב: "בהסכמתו".

סגן רה"מ ד. לוי:

זהו ישוב עירוני, ע"י יזמים ומשרד הבינוי יסייע לקידום הענין, גם בסיוע לחברה שכונה וגם בכל סיוע אחר. ינתן כל מה שמקובל.

השר י. נאמן:

בענין זה יש הסדר קבוע של מה שניתן.

סגן השר מ. דקל:

אני חייב להוסיף לדברי סגן ראש הממשלה. כאשר דיברנו על נושא של דיר-קלע וברוכים, סוכם שהם יהיו ישובים עירוניים, לפי כל אותם התנאים, שמשרד הבינוי מבצע זאת. נקודה אחת שהובלטה היא, שזה ישוב דתי, בעל כיוון מסוים, שעם כיוון זה צריך להתפשר.

סגן רה"מ ד. לוי:

ישוב קהילתי - זה משנה את המהות כולה.

השר ז. המר:

כלומר, ישוב עירוני יכול לקבל קריטריונים

יחודיים שלו?

סגן רה"מ ד. לוי:

יש לו את הקריטריונים היחודיים שלו.

גב' פ. אלבק:

אני לא בטוחה, שבנית משרד הבינוי של ישוב עירוני, יכולה להיות מוקצית רק לדתיים.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני רוצה לתת כאן היבט אחר. הלכנו לענין שנקרא

עמנואל.

גב' פ. אלבק:

עמנואל היא ברכישה פרטית וזו חברה פרטית.

סגן רה"מ ד. לוי:

גם כאן יש תנועה נכבדה, שנשכ אתה ובסייע לה, כדי לקשור את שני הדברים, גם את ההיבט, שמעלה שר החינוך, מבחינת התנועה המיישבת, וגם מההיבט של הסיוע שלנו. אנחנו מתכוונים להיקפים גדולים ולא לדבר מצומצם.

סגן השר מ. דקל:

השטח של דיר-קלע יכול לאכלס כאלף משפחות ולכן, בגודלו זה כבר לא יכול להיות ישוב קהילתי.

מר ר. ויץ:

אני חושב, שהדיון עכשו מתאר יפה את ההחלטה הקודמת. ברגע שישובים אלה מוגדרים כישובים עירוניים, אני יודע שיש להם "אבא". אני אף פעם לא גרתי, שישובים עירוניים חייב להיות ערבותה מבחינת האוכלוסיה. ישובים עירוניים יכול להיות מתוכנן לפי אופי, לפי צביון, לפי קריטריונים וכו'. הוא גם יכול להיות מורכב מכמה שכונות. על כן, מבחינה מקצועית, אין לי שום פקוקים ואני תומך.

אך יש לי כלל, ישוב שבעתיד יוסיף אזרחים ערבים למדינת ישראל, אני נגדו. אני לא נגד סיפוח שטחים, אני נגד סיפוח אנשים.

ראס-כרכר הוא ישוב כפרי והוא צריך להבדק ולהיות

מוצג ע"י מי שמופקד על זה.

השר ז. המר:

סיכמנו שנגמור תחילה עם שלושת הישובים האחרים.

אני לא יודע להכנס לאבחנות בין ישוב עירוני וישוב קהילתי. יש לי רק שתי בעיות: האחת, שאפשר יהיה לבנות במקום הזה את אופיו המיוחד; השניה, שזה לא יהיה מקום רגיל, של אנשים בודדים בעלי אמצעים, אלא שהוא יהיה מקום, שאנו משתתפים בו. כלומר, שלא יהיה זה כמקום פרטי של איזה יזם.

סגן רה"מ ד. לוי:

אני לא מדבר על מקום פרטי של איזה יזם. אני רוצה לומר על המהות - מה שתואם וסוכם הוא, שזה יהיה ישוב עירוני, גם מבחינת גודל השטח והיקף הישוב. זה לא משהו קטן.

לגבי הסיוע ממשרד הבינוי, הוא ינתן משני היבטים: הסיוע לחברה והסיוע לפרט. אתן דוגמא: אפרת היא ישוב עירוני, אנו סייענו וזה הוכיח את עצמו. אז גם לגבי ישוב זה, נשכ ונתאם והוא יהיה אפילו יותר גדול מאפרת.

מר מ. דרובלס:

כמובן, שאני מסכים - אפילו בהתלהבות - לכל שלושת הישובים יחד.

כבעל מקצוע, אני רוצה לומר, שאם אנו רוצים להקים משהו, אנו רוצים להקים זאת בצורה הטובה ביותר. לגבי שני ישובים, אנו מגדירים מראש, שהם יהיו סגורים וישתייכו לגוף מסוים. ז"א, זה לא ענין חופשי. לגבי ישוב, שאנו מחליטים שהוא סגור, אך הוא פתוח מבחינת התנאים, אני קצת מפקפק

באיזו מידה אפשר יהיה להרים את הראשונות שלו. זה טוב כלפי הצעה, שאנו יוצאים במכרז לכלל הציבור ואומרים: כל מי שרוצה לקנות מגרש, במקום כזה וכזה, בהתאם לתנאים שמשרד הבינוי קובע, יבוא; והיה ויהיו יותר נרשמים מעל לביקוש, תיערך הגרלה. כאן איננו יכולים לערוך זאת, כי הישוב אינו פתוח לכלל הציבור, אלא הוא סגור, לפי אותם קריטריונים שנקבעו לגבי יחודיות הישוב. לפיכך, בשני המקומות האלה, אנחנו צריכים את "הדבק החברתי", בהתחשב בכך, שהם על הגבול בין ישובים קהילתיים לעירוניים.

אנו אומרים, שהישוב הראשון יהיה מתוכנן ל-600 יחידות. ישוב קהילתי הוא עד 400-500 משפחות.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

מר מ. דרובלס:

כמובן, שכל הטיפול צריך להיות בידי משרד השיכון, כי הוא הבונה, אין כל ספק בקשר לכך, אבל הליווי הראשוני, במידה והוא יהיה כפי שאנו נותנים בישוב הקהילתי, זה יהיה הדבק. לכן הייתי מציע, לבדוק את האפשרות, בשני הישובים האלה, לקבוע את הטיפול הראשוני, כי רק הוא יוכל לקבוע את המשך החיים במקום. בלי זה, כל הצלחה של זה, תהיה הרבה יותר מאוחר מאשר ברצה להשיג.

הגב' פ. אלבק:

בדגם של אפרתה, היתה אמנם בניה של משרד השיכון, אבל, באיזה שהוא מקום, מבחינה פורמאלית ועניינית, עמדה באמצע חברה, "החברה לפיתוח הרי יהודה", שהיא אינה משרד ממשלתי, לכן היא יכולה להרשות לעצמה לקבוע את מי היא מוכנה לקבל כשהיא מאכלסת. אם אפשר היה לעשות זאת פה, זה היה דגם, שמאפשר, באמת, בבית ישוב שבאופיו הוא עיר, ובסיוע משרד השיכון, אבל יחד עם זה, הוא לא יעמוד אח"כ בפני טענה כבג"צ, כפי שהיתה בגבעת זאב, ש"כאשר מדובר בעיר,

אתם לא יכולים לבחור, למי אתם מוכנים לתת דירות שמשרד השיכון בנה."

סגן רה"מ ד. לוי:

לא התכוונתי, שאנו נעשה כאן את כל הבדיקות. אנו ערים לנקודות האלה. יש לי יועצת משפטית, שיושבת לידך, שאני לא זוכר, שאי-פעם, היססה לומר את דעתה ועפ"ר, בעיניכם האלה, אני פועל על פי דעתה. הפרטים ילובנו. אחת האפשרויות שלהן התכוונו, זה שהתנועה תיקח חברה מפתחת, כדוגמת אפרת ואנו נסייע. אני לא אכנס פה לכל הפרטים. נצטרך לעשות זאת.

כמו כן, אני מבין שזבולון לא התכוון לזה כלל, אבל כאשר אני מכריז על ישוב, שהוא בעל צביון דתי, אני לא קובע שרק מי שיש לו פנקס "הפועל המזרחי" יכול להתיישב שם.

השר ז. המר:

גם אני לא, אני בעד פתיחת שורות ב"פועל

המזרחי".

סגן רה"מ ד. לוי:

לכן, הצביון יהיה דתי. נמצא איך הדבר יבוצע ע"י חברה, אשר תעמוד בדגם הזה וזהו זה.

מר ר. חקלאי:

בענין שלושת הישובים, ראיתי בדברי ההסבר, שיש פיתוח עד ראש השטח לישובים ושיהיה גם פיתוח בתוך הישובים, בעיקר, ברצוני להתייחס להחלטה לגבי יתיר, שמדברת על פיתוח בתוך ישוב - אני מבין, שזה בהכנה, שהדברים נעשים במסגרת התקציב הקיים.

מר ר. וייץ:

זה ברור.

השר י. נאמן:

אני רוצה לסכם, לגבי שלושת הישובים, חוץ מראס-כרכר, סיכמנו שהם יהיו ישובים עירוניים. רבותי, אני חושב, שבענין זה, אין גם מה להבהל, אם נצטרך, אז נגדיר זאת כ"עירוני בעל צביון", בתנאי שנאמר זאת. אני מבין, שהשיטה היא, בדרך כלל, שהגוף המפתח נותן את הצביון, אם יש גוף מפתח קבלני אחד שאיתו עובדים. אם צריך, נכניס מונח נוסף אחרי המילה "עירוני" כדי להגדיר זאת יותר. זה יעשה על סמך מה שתבדקו ותקבעו. זה בכפוף לכל אותם התנאים, שבשבילם היה הדיון הקודם, שהוא היה תנאי לזה, כי בעצם, אנחנו יודעים, שהעבודה התעכבה בגלל דברים לא ברורים, שסוכמו, בעצם, בהחלטה הקודמת.

אנו עוברים לישוב ראס-כרכר.

מר מ. דקל:

בקשר לראס-כרכר, אני חייב להדגיש איזו שהיא נקודה, שהיא חשובה מאוד. אם אפשר לקבל היום החלטה על ראס-כרכר, זו יכולה להיות החלטה בהתנאייה של קיום דברים מסויימים. לנו ישנו גרעין דולב, שעולה בעין-קינייה.

מר ר. וייץ:

מי זה "לבו"?

מר מ. דקל:

"לבו", למדינה.

מר ר. וייץ:

את המדינה כולה מייצג רק ראש הממשלה, בבקשה.

מר מ. דקל:

לא התכוונתי לפגוע בזכויות של ההסתדרות הציונית, אילו הייתי מתכוון, הייתי אומר.

אמנם, עין-קיננה קרובה, יחסית, לרמאללה, אבל נקודת המשען שלה הוא אזור החוף. בין מתתיהו ובין עין קיננה, שזה מרחק, של 32 ק"מ, אין לנו אף נקודת ישוב מחברת. ראס-כרכר היא באמצע השטח. אמנם אין לנו שטחים גדולים של אדמות מדינה, ואם יהיו לנו, נדאג לעוד משהו. לכן, אני מציע לאשר עקרונית את ראס-כרכר, מותנה באישור של פליאה אלבק, של משרד המשפטים בענין האדמות.

לפי דעתי, ולא צריך להתחשב בה, את רס כרכר צריך לבטח בתנאים לא של ביקוש גבוה, אלא בעידוד מיוחד. אבל על זה הם יבואו במגע עם משרד השיכון ואולי ימצאו כשבילם את התנאים הטובים ביותר. בכל אופן, אני מציע לאשר את ראס-כרכר.

מר ר. וייץ:

לגבי שלושת הישובים הקודמים, הדרך ברורה,

ידועה, ידוע מי יבדוק.

מר מ. דרובלס:

אני מבקש לציין, שרענן הסכים לשלושת הישובים

הקודמים.

מר ר. וייץ:

לגבי שלושת הישובים הללו, אני סמוך ובטוח, שמי שעוסק במלאכה, אמוך על המלאכה. פה אני לא בטוח. כי מדובר על ישוב קהילתי ועל גרעין מיוחד קואופרטיבי וכל מה שקשור בזה. זה דבר אחר לגמרי.

סגן רה"מ ד. לוי:

חבל על הויכוח, נדחה זאת לישיבה הבאה.

מר ר. וייץ:

זה צריך לבוא לחטיבה להתיישבות להבדק.

מר מ. דקל:

אנו בעד זה, שהחטיבה תיקח את זה.

ח"כ ח. פורת:

אני רוצה להעיר משהו בקשר לגרעין בחליאל, שאמור, עפ"י ההצעה, ללכת לראס-כרכר. כיוון שאני מכיר טוב למדי את הגרעין, אני מקווה, שאני לא עושה להם שרות דוב.

הדבר הזה בוגע למה שדובר עליו קודם, בקשר לנקודות הקודמות. אני מבין, שישנה חלוקה, שמקובלת על דעת כל היושבים כאן, בקשר לאזור הביקוש הגבוה, אזור הביקוש הבינוני ואזור הביקוש הנמוך - אותה חלוקה, שבשעתו הוצעה ע"י מיכאל דקל ממשרד השיכון, ואני חושב שהיא נכונה, כדי לתת תמריצים לאלה שנכנסים יותר לעומק השטח. צריך להבין, שכל חריגה מהכללים הללו, אם זה במסגרת עירונית ואם זה במסגרת קהילתית, בסופו של דבר תפגע, כי היא תיצור אמות מידה שונות לגבי אותם ישובים שנמצאים באותו אזור. דווקא משום כך, לגבי רס כרכר - יש גרעין טוב של פועלי אגודת ישראל, 80 משפחות מאורגנות, אבל,

לפי מיטב הבנתי, הן אינן בנויות למסגרת הזאת של ישוב עירוני, שבו כל אדם צריך להתפתח בעצמו. הם פשוט לא יעמדו בזה. הוזכר כאן מקודם, שדווקא באזור הביקוש הבינוני, באותו קו בו נמצאת עין-קינייה, למעלה יותר, הוזכר המקום ענר, ונאמר שיש שם שטחים יותר גדולים, כפי שגברת פליאה אלבק הזכירה. אני בטוח, שהגרעין הזה יסכים להכנס פנימה יותר ולקבל את ההטבות המתאימות יותר. אני מציע, שבמסגרת הדיון הבא, תועלה ההצעה הזו. אני בטוח, שזה ישרת גם את הגרעין.

סגן רה"מ ד. לוי:

מאחר ויש כאן כמה נקודות לא סגורות, אני מציע, שנדחה זאת לישיבה הבאה. בינתיים, נשב ונבדוק זאת ביחד ונבוא עם הצעה מגובשת, שתענה על כל השאלות האלה.

הגב' פ. אלבק:

אני מבקשת, שתשתף אותנו בדיון הזה.

מר מ. דרובלס:

באופן עקרוני, אני תמיד בעד אישור כל הצעה של הקמת ישוב בארץ-ישראל, אבל, על-מנת שלא אצטרך להמנע - והיה, אם במסגרת התכניות האלה, החטיבה להתיישבות, בצורה כזו או אחרת, תהיה מעורבת בהקמת הישוב, אני מבקש, אם תהיה הצעה של המציעים, להקים ישוב קהילתי, לבוא לפני זה בדברים עם הגורם הנוגע בדבר ולבדוק האם זה משתלב או לא. עד היום לא באו בדברים. אני בעד הקמת ישובים, אבל צריך לבדוק איך ניתן להקים אותם.

השר י. נאמן:

הסיכום הוא, שלגבי ראס-כרכר יעשה תאום לקראת

הישיבה הבאה, או בהקדם. תודה רבה.

הת/49. י ת י ר - שינוי החלטות

נציג משרד החקלאות פותח.

מ ח ל י ט י ם , בהמשך להחלטות
הוועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות
הציונית העולמית, מס. הת/20 מיום ב' באלול
התש"ס ומס. הת/47 מיום ג' בתמוז התשמ"א
(5.7.1981); ובהתחשב בתנאים הקשים במיוחד
בהקמת היישוב יתיר והחיוניות בהקמתו:-

הוועדה להתיישבות רושמת לפניה את הודעת משרד
הבינוי-והשיכון והמחלקה להתיישבות של הסוכנות
היהודית, כי בנוסף לתשתית לראש השטח, תינתן
על-ידי המוסדות הנ"ל, במשותף - כל התשתית
הפנימית ובניה - ל-30 המשפחות הראשונות.

הת/50. תשלום "היטל השבחה" לוועדות המקומיות של
יישובים יהודיים ביהודה-ושומרון

מנהל מינהל מקרקעי ישראל פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי וש. ארליך;
וה"ה מ. שמיר, מ. דקל ור. ויץ.

מ ח ל י ט י ם :

(א) הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש ביהודה-
ושומרון יעביר לרשות המקומית של כל
יישוב יהודי ביהודה-ושומרון - חלק מן
התקבולים שיגבה בגין מקרקעי המדינה
שבתחום אותו יישוב.

(ב) החלק והתקבולים האמורים יהיו כאלה
שנקבעו בחוק התכנון והבניה (תיקון מס.
18), התשמ"א-1981, לגבי התשלומים שמשלם
מינהל מקרקעי ישראל במקום "היטל השבחה".

./התשלומים

(ג) התשלומים יועברו ליישובים באמצעות מינהל
מקרקעי ישראל ומרכז השלטון המקומי.

(ד) מינהל מקרקעי ישראל יסייע במימוש ההחלטה
הנ"ל.

הת/51. א. פעילות משרד הבינוי-והשיכון בנושאי
התיישבות בשנת-התקציב החולפת ומגמות
פיתוח של המשרד ביהודה-ושומרון,
בבקעת-הירדן ואזורי-התיישבות אחרים -
בשנת 1983/4;

ב. בדיקה מקצועית לשם הקמת יישוב

סגן ראש-הממשלה ושר הבינוי-והשיכון פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, י. נאמן,
מ. צפורי ומ. נסים; וה"ה מ. דרובלס, ר. ויץ,
ח. פורת, א. כץ, א. בראון, מ. דקל וי. דקל.

מ ח ל י ט י ם :

(א) הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית רושמת לפניה
כדלקמן, פרטי דיווח של סגן ראש-הממשלה
ושר הבינוי-והשיכון, בדבר פעולות משרדו
בתחומי ההתיישבות בשנת-התקציב החולפת
ובדבר מגמות בנייה ופיתוח לשנת 1983/4:-

1. הושלמו בנייתן ואיכלוסן של שכונות-
הקבע והיישובים הבאים:-

(א) ביהודה, בשומרון ובבקעת-הירדן:-

- (1) אפרת
- (2) אל-דוד
- (3) רועי
- (4) בית-אל א'
- (5) בית-אל ב'
- (6) כפר-אדומים
- (7) נווה-צוף
- (8) פסגות
- (9) קרני-שומרון
- (10) תקוע

./בגליל

(ב) בגליל ובגוש-קטיף:-

- (1) אשרת
- (2) בית-רימון
- (3) הר-רביד
- (4) יובלים
- (5) גדיד

2. שבעה יישובים חדשים הוקמו ביהודה, שומרון ובבקעת-הירדן:-

- (א) סוסיה
- (ב) יקין
- (ג) אל-דוד
- (ד) גנים א'
- (ה) אנחיל
- (ו) אלמוג
- (ז) שדמות מחולה

3. שבעה יישובים חדשים הוקמו בגולן, בגליל ובדרום הארץ:-

- (א) אלונבי-הבשן
- (ב) אשרת
- (ג) רתמים
- (ד) כרמים
- (ה) לוטן
- (ו) גן-אור
- (ז) דקלים

4. מעל ל-6,000 יחידות-דיור נמצאות בשלבי בנייה ביהודה-ושומרון.

5. במיגזר הכפרי בשאר חלקי הארץ הוקמו כ-2,900 יחידות-דיור.

6. הוקמו מוסדות ציבור, בתי-כנסת, אולמי-ספורט, בריכות-שחיה וכ-200 כתות גן ובתי-ספר.

7. בוצעו פעולות-פיתוח תשתיות - הן אזוריות והן יישוביות, כגון:-

(א) כבישים (כביש קריות-ערד, כביש מעלה-אדומים - ירושלים ועוקף כפר-קאסט);

(ב) מימון תכנית חישמול ומערכות-מים אזוריות.

8. במסגרת התקציבית 1983/4 יקים משרד הבינוי-והשיכון 16 יישובים חדשים, לפי הפירוט הבא:-

(א) 1. כפוף להחלטה מס. ב/47 של ועדת השרים לענייני כסחון מיום ו' בניסן התשמ"ג (20.3.1983) -:

6 יישובים ביהודה ובשומרון ששמותיהם:-

(1) ברכה - מדרום להר-גריזים;

(2) חרמש - בהסתמך על החלטה מס. 444(הת/23) של הממשלה מיום י"ב באדר התשמ"ב(7.3.82);

(3) דולב - על-יד עין-קיניה ממערב לרמאללה;

(4) עתניאל - לפי המפורט בהחלטה מס. 1281(הת/43) של הממשלה מיום ט"ז בשבט התשמג (30.1.83).

./כפוף

2. כפוף להחלטות מס. 955 (הת/36)
ומס. 957 (הת/38) של הממשלה
מיום ד' בתשרי התשמ"ג
(21.9.1982), את:-

(1) אדורה;

(2) כוכבא.

- (ב) בבקעת-הירדן - 2 יישובים
- (ג) בגולן - 2 יישובים
- (ד) בגליל - 2 יישובים
- (ה) בנגב ובערבה - 2 יישובים
- (ו) בגוש-קטיף - 2 יישובים

9. מגמות פיתוח ביהודה, בשומרון
ובבקעת-הירדן לשנת 1983/4, הן:-

(א) הקמת 4,000 יחידות-דיור;

(ב) פיתוח והקמה של מוסדות ציבור
וחינוך, מרכזים מסחריים,
מעונות-יום, מיתקני-ספורט
ובריכות-שחיה;

(ג) פיתוח שטחים להרחבת תכנית
"בנה-ביתך";

(ד) הקמתם של יישובים כפריים
וקהילתיים חדשים;

(ה) הרחבת היישובים הכפריים
והקהילתיים הקיימים על-ידי
הוספת כ-1,200 יחידות-דיור,
מיבני-ציבור ותשתיות;

(ו) תימשך פעולת פיתוח הכבישים בה
הוחל בשנת 1982;

כמו-כן יוחל בסלילת הכבישים:-

- (1) עוקף שכס - בלטה
- (2) עוקף קלקיליה
- (3) עוקף כפר-קאסם
- (4) בית-סירה - בן-שמן
- (5) גבעת-זאב - רמות-אלון
- (6) עטרות - מכמש
- (7) ירושלים - מעלה-אדומים
- (8) קריות - ערד

מערכת כבישים נוספים נמצאת
בתכנון מפורט במסגרת תכנית
פיתוח הכבישים באזור, ובהתאם
לאזורי ההתיישבות המועדפים.

(ב) 1. תאושר הקמת יישוב ביהודה ובשומרון,
אם הבדיקה המקצועית העלתה כי היישוב
המיועד משחלב במירקם האזורי וכי
ניתן להבטיח מילוי צרכי המתיישבים
בו - מבחינת השירותים הדרושים.

משרד הבינוי-והשיכון יערוך את
הבדיקה המקצועית;

2. (א) המחלקה להתיישבות של הסוכנות
היהודית ונציגיה בהנהלה
הציונית, יכולים לערער או
להציע בישיבה הבאה של הוועדה
להתיישבות - הצעת-החלטה
נוספת כמשלימה להחלטה הנ"ל.

(ב) בהמשך לנ"ל - תוקף ההחלטה
כמפורט בסעיף 1. לעיל - עד
לדיון הוועדה להתיישבות
בהשגותיה של המחלקה להתיישבות.

./אורנית

הת/52. אורנית-צמרות - יישוב בבנייה פרטית

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, י. נאמן,
ז. המר וד. לוי; וה"ה מ. דקל, ח. פורת,
ר. ויץ, מ. דרובלס, ר. חקלאי והגב' פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ם , בהסתמך על
מדיניות הממשלה בנושאי ההתיישבות וכפוף
לחות-הדעת של מנהלת המחלקה האזרחית
בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע -
לאשר כדלקמן, את הקמתו של היישוב אורנית-
צמרות:-

(א) היישוב יוקם בבנייה פרטית.

(ב) מיקומו של היישוב בנ.צ.מ. 149/171 -
צפונית לכביש חוצה שומרון ומזרחית
לקיבוץ החורשים, בתחום הכפרים סניירא,
ברא ותולת.

(ג) ברשות היזמים 368 דונם קרקע.

(ד) החברה המקימה - חברת "דלתא להשקעות
ולמסחר(קרני-שומרון)
בע"מ".

(ה) בשלב א' מתוכננים 500 יחידות-דיור
למכירה פרטית.

(ו) התשתית והפיתוח הסביבתי - על-חשבון
היזמים.

הת/53. ברוכים - יישוב עירוני או קהילתי

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

מ ח ל י ט י ם , בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי ההתיישבות וכפוף לחוות-הדעת של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע - לאשר כדלקמן הקמתו של היישוב ברוכים:-

(א) היישוב יוקם בנ.צ.מ. 169/165, על גבעה ליד הכפר הערבי ברוקין.

(ב) תנועה מיישבת - מפד"ל.

(ג) אופי היישוב (עירוני או קהילתי) ותנאי הסיוע והפיתוח - יסוכמו על-ידי משרד הבינוי-והשיכון.

(ד) מתוכנן לבנות 600 יחידות-דיור - כאשר התשתית לראש השטח תינתן על-ידי המדינה, והבנייה תהיה במסגרת "כנה-ביתך".

הת/54. דיר-קלע - יישוב עירוני או קהילתי

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

מ ח ל י ט י ם , בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי ההתיישבות וכפוף לחוות-הדעת של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, בענין הבעלות על הקרקע - לאשר כדלקמן, הקמתו של היישוב דיר-קלע:-

(א) היישוב יוקם בנ.צ.מ. 165/163, בין אלקנה לבית-אריה.

(ב) תנועה מיישבת - מפד"ל.

(ג) אופי היישוב (עירוני או קהילתי) ותנאי הסיוע והפיתוח - יסוכמו על-ידי משרד הבינוי-והשיכון.

(ד) הבנייה תהיה במסגרת "בנה-ביתך" כשהתשתית לראש השטח תינתן על-ידי המדינה.

הח/55. רס-כרכר - נ.צ.מ. 170/150

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

המשך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

(בשעה 16:15)